

Hr Jevgeni Ossinovski
tervise- ja tööminister
Sotsiaalministeerium

13.05.2016

Eesti Arstide Liidu arvamus töölepingu seaduse muutmise seaduse eelnõu väljatöötamise kavatsuse kohta

Arstide liit tänab arvamuse küsimise eest. Esitame oma põhjalikud seisukohad valveaja regulatsiooni muutmise ja TLS § 48 täienduste kohta. EAL ei toeta ka alaealiste täistööajaga töötamise, ületunnitöö ja öötöö lubamist, kuna ei ole tõendatud nende ohutus laste tervisele ja turvalisusele.

Arstide liit ei toeta TLS § 48 muutmist ja valveaja regulatsioonis erandite kehtestamist tervishoiutöötajatele. Leiame, et kavandatavad muudatused on otseses vastuolus Euroopa Parlamendi ja nõukogu 4. novembri 2003 direktiivi 2003/88/EÜ (tööaja direktiivi) põhimõtetega. Tööandja majanduslikud huvid ei tohi olla ülimuslikud, lisaks ei ole tagatud direktiivi mõttes asjakohane kaitse töötajate tervisele ja tööohutusele.

1. Kehtiv TLS § 48 lg 2 keelab valveaja kokkulepped töötaja ja tööandja vahel, millega jäetakse tagamata igapäevase/iganädalase puhkeaja kasutamise võimalus. Eelnõu väljatöötamise kavatsuse järgi tahetakse muuta TLS § 48 ning muu hulgas sätestada, et lg 2 piirangut ei kohaldata tervishoiutöötaja osas tingimusel, et selles on töölepingus või kollektiivlepingus kokku lepitud, valveaja kestus 30-päevase ajavahemiku kohta ei ületa 130 tundi ning piirangu kohaldamata jätmine ei kahjusta töötaja tervist ja ohutust.

Muudatustega antakse tööandjale ja töötajale võimalus kokku leppida valveaeg, millega ei ole tagatud TLS-s sätestatud kohustuslik minimaalne igapäevane ja -iganädalane puhkeaeg. Seega võimaldatakse sisuliselt kokkulepe, millega töötaja loobub õigusest nõuda TLS sätestatud puhkeajaga ning tööandja saab õiguse määrata töötaja puhkeajaga vastavalt oma äranägemisele.

130 tundi valveajaga kuus võimaldab näiteks arstile rakendada valveajaga üle kümne 12-tunnise valveajaperioodi (sisuliselt iga kolmas öö kuus nn väljakutsevalves) või nädalavahetusel 64 tundi järjest (reede kl 16 kuni esmaspäeva kl 8-ni), sest järjestikuse valveaja pikkust ei piirata.

2. Väljatöötamiskavatsusest ei selgu, kuidas reguleeritakse olukorda, kus töötaja teeb valveaja jooksul tööd, samuti ei ole arusaadav, kas sel juhul on tööandja kohustatud järgima TLS puhkeaja nõudeid.

3. Arstide liit ei nõustu plaaniga lubada TLS § 48 lg 2 piirangust loobumist kollektiivlepinguga. Tegemist on iga individuaalse töötaja tervist ning ohutust puudutava kokkuleppega, mille otsustamise õigus saab olla ainult töötajal endal. Kollektiivlepinguga on võimalik kehtestada üldised põhimõtted selliste kokkulepete sõlmimiseks.
4. Tulenevalt töötervishoiu ja tööohutuse seaduse (TTOS) § 13 lg 1 p 3 on tööandja kohustatud korraldama töökeskkonna riskianalüüsi, mille käigus selgitatakse välja töökeskkonna ohutegurid ja hinnatakse riske töötaja tervisele ja ohutusele, arvestades tema ealisi ja soolisi iseärasusi, samuti nt töökorraldusega seotud riske. Arvestades direktiivi nõuetega on tööandja kohustatud kavandatava TLS § 48 muudatuse kohaselt valveaja kokkulepete sõlmimisel tegema igale töötajale individuaalse töökeskkonna riskianalüüsi ning otsustama, kas sellise kokkuleppe tagajärjel võidakse kahjustada töötaja tervist ja ohutust. TLS kommentaaride kohaselt tuleb töökeskkonnas esinevaid ohutegureid ja töö iseloomu hinnata koostoimes pikema tööaja mõjude ja ohtudega.

Lisame oma arvamusele Eesti Töötervishoiuarstide Seltsi koostatud ülevaate. Teadusuuringutega on tõestatud, et valvetöö on suurima psühhoemotsionaalse terviseriskiga töö võrreldes teiste töörežiimidega, kuna sisaldab etteplaneerimata tööülesandeid ja -koormust ning valveajal on organism pidevas valmisoleku- ja pingeseisundis.

Arstide liit leiab, et kavandatavate muudatuste peamine eesmärk on seadustada praegune massiline TLS rikkumine haiglates. Tööandjad on avalikult tunnistanud, et nad ei suuda tervishoiutöötajate puuduse tõttu puhkeaja nõudeid täita (nt kohtulahend tsiviilasjas 2-13-57875). Samuti teevad tervishoiutöötajad palju ületunde, mida sageli ei registreerita ega hüvitata vastavalt seadusele, ja tööintensiivsus on normeerimata. Puhkeaja lühendamise suurendab ülekoormust veelgi.

Peame lubamatuks võimaldada puhkeaja vähendamist tervishoiusektoris, kuna see ei ohusta mitte ainult tervishoiutöötajate, vaid ka patsientide tervist.

Lugupidamisega

/allkirjastatud digitaalselt/

Katrin Rehema

Eesti Arstide Liidu peasekretär